

FAMILIA

DIUARIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU — LITERARIU.

Unu Don Juan.

— Novela. —

I.

Alecu Mofturescu erá studentu in anulu alu diecelea la facultatea de dreptu din Bucuresci. In fie-care anu 'si propusese cu totu din-adinsulu se iá licenti'a, dar' totu-de-a-un'a aprópe de esamenu fusese impededatu de a-si ajunge scopulu prin emotiunile vre-unei afaceri de inima.

Cându dícu afacere de inima, acést'a trebuie se se intieléga pentru scumpulu Alecu intr'unu modu cu totulul particulariu.

Dar' inainte de a intrá in destainuiri intime, me sêntu datoriu se facu portretulu eroului acestei istorisiri.

Alecu Mofturescu, pe tîmpulu cându s'au petrecutu cele ce voiu nará, erá departe de a intrupá idealulu frumsetiei barbatesci. De óre-ce a intratu in scóla cá m maricelu si a luatu bacca-laureatulu ¹⁾ cu chiu cu vai, abíá dupa câtív'a ani de preparatiuni, acum erá aprópe de a atinge frumós'a vârsta de patru-dieci de anisiori. Se fi feritu inse Domnedieu pe cinev'a de a-lu numi burlacu betrânu.

Alecu s'ar' fi facutu focu: „Ce spui, nenisiorule? se vede cá ai facutu orbulu gainei, séu esci coptu pentru Marcuti'a. ²⁾ Eu burlacu betrânu? Suntu studentu, domnule, studentu in dreptu si este in de obsce cunoscutu cá unu studentu in

dreptu trebuie se fia tîneru. Am teșcherea dela primarie, uite colea in laditi'a mesei, abíá implenii dóue-dieci si cinci de ani la St. Vasilie teologulu. Si-apoi... nu tu o se judeci ast'felu de lucruri. In-tréba, mè, secsulu, secsulu frumosu, care cându me plimbu pe strade, n'are ochi decátu pentru mine...“

Adeverulu e, cá erá de-ajunsu se se arete Alecu pe bulevardu, ori pe podu, ¹⁾ pentru-cá tóte cocónele si coconitiele se-lu deóchie.

Alecu le zimbiá cu dulcétia si calcá tian-tiosiu, cu fusele s'ale de petióre intinse de trosuiau incheiaturile, cu ósele pieptului scóse afara si capulu aruncatu pe spate.

Ah! Capulu lui Alecu erá o poema intréga.

Prin intêmplari fatale, care m'ar' duce pré departe, déca asiu voi se le istorisescu, Alecu pierdu-se de timpuriu mai tóte maselele. Din dinti í-i mai remâneáu câteva óse lungi, mai multu negre decátu albe, si incovoiate cá nisce clontiuiri de bufnitia. Totu spúneá, cá are de gându se-si completeze ce'a ce numiá elu cu ifosu „dentur'a“ s'a, dar'... pustí'a de seracia nu-i dá regazu.

Din caus'a lipsei de masele, obrazii lui Alecu intrasera cu totulul in fundulu gurei, incátu la umbra pareáu dóue gauri negre facute in obrazi. Peliti'a feçiei, lipita de óse, erá óchesia si cá m ciupita de versatu. Unu nasu in forma de castravete, o gura enorma cu buze gróse cá m vinetii,

¹⁾ Bacalaureatulu = esamenulu de maturitate.

²⁾ Casa de nebuni.

¹⁾ Podulu Mogosióe, adi Calea Victoriei.

si doi ochi, căror'a Alecu le atribuia mai tóte cererile s'ale de inimi femeiesci, completáu interesant'a figura a coconului Alecu.

Ochii mai alesu eráu fenomenali. Nu se poteá díce că suntu cătu pumnulu, dar' iustru cătu se póte la unu omu paméntenu, acesti ochi rotundi si bulbucati aveáu cele mai imosante proportiuni. Colórea loru bruneta ar' fi fostu destulu de frumósa, déca in coltiuri nu s'ar' fi aretatu acele caruuri rosfetice, care nu prea suntu gratióse, si déca picaturile de lacrimi versate din cându in cându fâra motivu nu i-ar' fi turburatu nitielu.

Tóte însusirile descrise dedeáu acestui capu o espresiune de o melancolie atâtu de comica, încâtu privindu-lu cinev'a pentru prim'a óra nu se poteá opri de a zimbí si a-si reamiuti pe famosulu cavaleru „alu tristei figuri.“

Capulu lui Alecu, acoperitu cu pèru negru, căm raru, cu musteti drepte cá nisce tîepi, erá asiediatu pe doi umeri slabi si ascutiti, pe unu corpu mititelu si pipernicitu, de 'ti erá mai mare mil'a de elu.

Acumu, dupa-ce v'am facutu portretulu fratelui Alecu, veti întielege usioru privirile cocóneloru si coconitieloru ficsate asupr'a lui, precum si surisulu loru dupa-ce treceáu din radi'a vizuala a fenomenaliloru sei ochi. Alecu inse totu-de-a-un'a luá privirea si surisulu cocóneloru dreptu o admiratie discreta si o incuragiare.

Iubita cetitóre, vei crede, că plasmuescu basme. Ei bine, te însieli! Ti-o spunu „pe cinste,“ cum diceá chiar' eroulu nostru, — am cunoscutu pe Alecu chiar' cum 'lu descriu si am avutu ocaziune se me inveselescu câteva momente prin nevino-vat'a lui manie de Don Juan... platonicu.

Am dísu, că Alecu nu erá bogatu. Aveá inse unu venitu de dóue sute cinci-dieci de lei pe luna, care, prelânga mari economii, i-i permiteá se se imbrace de dóue-ori pe anu la croitorulu celu mai de moda si se-si cumpere palariile dela Paul Martin.¹⁾ Afara de ace'a tiêneá cu chirie o odaie curatíca lânga Cismigiu,²⁾ si totu-de-a-un'a poteá se se omenésca cu unu paharelu de cognacu bunu si cu o ceaşca de cafea, prajita, macinata si fiérta de elu in persóna „cu masini speciale,“ erá „a mai prima Java,“ cum dícea elu.

Ast'felu dar' prietinulu nostru erá totu-de-a-un'a dichisitu, siguru de a cuceri cele mai rebele inimi femeiesci; de ace'a 'si facuse la Socecu³⁾ hârtia de scrisori roza si cu devis'a tiparita: veni, vidi, vici, singur'a amintire din clasicismulu baccalaureatului seu. Domnedieu mai scie, câta hârtie de felu acest'a cheltuise pentru scrisori din cele mai fierbinti cătra amantele lui închipuete.

Aceste dispositiuni sufletesci negresitu nu poteáu fi separate de cea mai buna idee a eroului nostru despre calitatile s'ale fisice. Mereu 'lu gasiá inaintea ogliindii, radiându-se singuru, ori

pomadându-si pèrulu pentru a-i dá lustru si a-lu buclá, ori silindu-se a domoli prin netedfuri tîepi rebeli din musteti'a si sprincelele s'ale. La ast'felu de ocaziuni Alecu 'si surídea graciosu in oglinda, aretându-si remasitiile s'ale de colti, se uitá galesiu la Dulcinea s'a închipueta si-si tramiteá bezele cu degetele s'ale negre si slabe cá ale unui scheletu. Alta-data faceá „rulade“ cu vocea s'a de basu, — că-ci uitái se ve spunu, Alecu aveá o puternica vóce de basu si cântá binisioru unele arii din operile italiene, — ori se asiediá la pianinu, care nu lipsiá nici-odata din cvartirele s'ale, si cântá „Serenad'a lui Schubert“ seu „Carnaval de Bucuresci“ singurele bucati pe care ajunsese a le invetiá mai multu ori mai puşinu exactu.

Cându cântá serenad'a lui Schubert, Alecu erá atinsu de primele flacari ale iubirei, vediuise o fiintia divina si primise lovitur'a de gratie din ochii ei plini de electricitate; ér' cându cântá carnaval de Bucuresci, erá chiar' lovit cu leuc'a, nebunu de doru, in parocsismulu amorului, scrisese cinci-dieci de scrisori pe hârtie pembe.⁴⁾

Ast'felu erá Alecu Mofturescu, cându incepe acésta istorie, in anulu Domnului 188...

II.

Intr'un'a diu díle, o frumósa dí de primavéra, doi elevi dela scóla de poduri si siosele, Nicu Mustacescu si Jancu Repedienu, se preumbláu plictisiti⁵⁾ pe Calea Victoriei intre piati'a teatrului si bulevardu.

Cercáu ei se-si faca petrecere cascându gur'a pe la pravalii, cetindu afisiele de pe ziduri, uitându-se obraznicu la câte o frumósa, care treceá pelânga ei, schimbându chiar' cu unele câte unu scurtu dialogu. Tóte eráu inzadaru. Veseli'a nu voiá se vfe; ba câte unu usioru cascatu incepeá se se ivésca pe faci'a sarcastica a lui Mustacescu.

— „Afurisitu plicis, ⁶⁾ díse elu in sfêrsitu. „Si se díci, că n'am unu gologanu in punga, adi, Domineca. Ce naib'a se ne facemu Jancule?“

— „Ei, mai sciu si eu ce, mon cher?“ respunse Repedienu, care aveá máni'a de a întrebuintia mereu cuvinte si frase frantiuzesci.

„Am remasu cá si tine, sans le sou, ⁴⁾ adi, cându me gândiam se facu o promenada pâna la Tiurlóe.“ ⁵⁾

— „Chiar' Tiurlóe ne lipsesce acumu... Scii ce? Hai pe la Alecu se mai ridemu nitielu. Póte o se ne dea si câte unu cognacu.“

— „Allons!“ respunse Jancu dându din umeri, „ça m'est égal.“ ⁶⁾

Vorbindu astfelu si calcându a lene, cei doi colegi ajunsesera in faci'a Sarindarului, — ei cotira la drépt'a pe Bulevardulu Elisabet'a si preste câ-

¹⁾ Palarieru francesu in Calea Victoriei.

²⁾ Gradina publica in centrulu Bucuresciloru.

³⁾ Librarie si stabilimentu graficu in Bucuresci.

¹⁾ Roza.

²⁾ Omu plictisitu = omu căru'i'a i-se uresce.

³⁾ Urítu.

⁴⁾ fâra nici unu banu.

⁵⁾ Móra aprópe de Bucuresci. Locu de excursiune pentru bras'a vesela.

⁶⁾ Se mergemu, totu-atât'a mi-e.

tev'a minute erau înaintea locuintei lui Alecu.

Pianinulu suspină incetu si doiosu „Serenad'a lui Schubert.“

— „Hait! am nemeritu-o, Jancule,“ dîsè Mustacescu rîdiîndu, „Alecu a începutu o noua dragoste, a si uitatu pe Didin'a. Avemu se petrecemu nitielu.“

Apoi iutiîndu pasulu elu intrà la Alecu, urmatu de Repedienu.

— „Bonjour, Alecutia,“ dîsè Mustacescu apropiindu-se de Alecu, — care la sgomotulu usiei întorsesè capulu si încetase serenad'a, — apoi luîndu-i mân'a si mîngaiindu-lu pe obrazu, „ce mai faci tu, mititelule? Nu te-am vediutu adi pe podu.“

— „Ei, astêmpera-te, nebunule,“ respunse Alecu cîm superatu si respingîndu mân'p amicului seu, „nu vedi, cî-mi sburlesci mustatile? Ce uravnu prostu mai ai, de totu pui mân'a pe obrazii ômeniloru!“

— „Asià-i, bine dîce fratele Alecu,“ î-i veni intr'ajutoriu Repedienu, facîndu cu ochiulu lui Mustacescu, „de ce nu lasi baiatul in pace? Nu-i destulu, cî Pai desceptatu din visurile lui, acum î-i mai derangezi si frisar'a.“

In timpul acest'a Alecu se scolase de pe scaunu si se apropiase de oglind'a asediata intre cele dîoue ferestri din façia ale camerei. Elu se uità cu atentiune la tîepusii mustetiei s'ale si î-i netedî cu dragoste. Contîmplîndu-se ast'feliu, cu încetulu uità pegasulu, cretiele de pe frunte i se intinsera si unu largu surisulu începù a se nasce in coltiurile gurei s'ale.

— „Mèi baieti,“ dîsè elu întorcîndu-se cîtra amicii sei, „me totu uitu in oglinda si vedu, cî, de! nu suntu eu asià de frumosu, dar' nu sciu ce pècatele am, cî nu potu esî pe strada fàra cî tôte femeile se se uite la mine? Ba am zaritu pe unele, cî-mi si zimbiâu.“

Cei doi fitori ingineri faceâu mari silintie pentru a-si tiêné rîsul.

— „Ce spui, Alecutia?“ observà Mustacescu. „Asiè merge treb'a? Ei, tâlhariule, bine cî te prinsei. Tu esci dar, àl'a, care furi tôte inimile, de nu mai remânu si pentru noi. Am se te sugrumu, afurisitul!“

Alecu se îngâmfà si surisulu seu de pâna acum'a deveni unu rîsu satisfacutu.

— „Asià, mè, cum ve spui, ha! ha! ha! Nu sciu ce se facu, cî se mai scapu de femei; o se me imbebrânésca fâr' de vreme. Sciti, cîtu erà de frumôsca Didin'a! Ei, s'a dusu, am uitatu-o. Am vediutu eri nn'a, me,.... bobocu, nene, nu gluma! S'ò vedi mama n'ò mai uiti.“ Si vorbindu ast'feliu Alecu impreunase trei degete dela mân'a drépta, cî pentru a face semnulu crucei, 'si ascutise buzele cele vinete, cî pentru sarutatu, apoi apropiindu-si cele trei degete de buze scòse sunetulu, care imitéza sgomotulu unei sarutari.

— „Ei, mon cher,“ dîsè Repedienu, „ér' o concheta; cîndu vei deveni odata mai posé? 1) Ne-ai facutu curiosi. Naréza-ne si noue, ce tî-s'a întîmplat?“

1) asediata.

— „Se vedeti, baieti! Eràm a-séra cîm plictisitu, me saturasemi de plimbatu pe podu si nu sciàm cum se mai petrecu vremea pâna la césulu culcarii. Treceàm pre lînga Otetelesianu. 1) Inaintea mea mergeà o dama la braçiuulu unui barbatu. Dupa pasu se pareà a fi tînera, aveà talia eleganta, costumulu dela Madame Briol, 2) l'am recunoscutu, 'lu vediusemi in pravalie. Ei apucara spre pôrt'a hotelului. Atunci, atrasa se vede de magnetismulu privirei mele, dam'a întorse capulu, se uità lungu la mine si începù se zimbesca. Erà o frumsetia rara, mè! Ochi albastri mari, pèru blondu, façia alba, buze rumene. Am remasu cu gur'a cascata. Eràm zapacitu. Nici an'a, nici dîoue, dupa ei! Mi se parù, cî barbatulu intréba pe frumós'a mea, de ce zimbesce; ea rosî, barbatulu întorse capulu si me zari. Elu inca se uità lungu la mine, dar' nici eu nu remasei mai pe josu. Se vede, cî ifosulu meu i-a cîm impusu, de ôre-ce elu inca începù a-mi suride, cî-si-cîndu ar' fi voitu se dîca: érta-me, n'am voitu se te superu. Iuti pasulu si ajunsei inaintea loru pe terasa. Wiest chiar' esecutà o fantasia nationala. Teras'a erà plina de lume; nu erà decâtu o mèsà gòla. Me repedu si ocupu fericit'a mèsà. Eràm stapânu pe situatîe.“

— „Am întielesu!“ strigà Mustacescu, care se facuse, cî asculta cu mare atentiune naratiunea lui Alecu. „Mèi! mèi! tî scriàm eu pehlivanu, dar' in asiè gradulu nu!“

— „Ha! ha! ha! si inca se mai vedi!“ strigà Alecu in deplina satisfactîe. „Dar'... voi ascultati cu gurile gòle. Ià siedeti colea, baieti, si gustatî-mi buteli'a ast'a ne'nceputa de cognacu.“

(Va urmà.)

Josif Popescu.

DOREREA MEA.

Dorerea mea nu are leacu,
Cum mórtea leacu nu are,
Mi pare c'-am traitu unu veacu
De doru si superare;

Si-aretu bebrânu in teneretie
Bebrânu de ani o suta,
Pre frunte tîmpulu mi-'mprimatu
Cu mân'a-i nevediota.

O dunga mare de doreri
Si-'n ochi mi sa stînsu foculu
O vóce 'mi striga in urechi:

„Sub sóre nu tî-e loculu
Tu ti-ai traitu viéti'a t'a
Si poti se treci din lume
Si lumea 'ntréga va nitá
Cà ai portatu unu nume...“

Si nu me dóre cî me ducu
Uitatu de-o lume-'ntréga;
Me dóre inse cî te lasu
Pre tine 'n lume, draga!

G. SIMU.

1) Hotelu Otetelesianu. Frumós'a terasa a hotelului atrage vér'a unu numeru mare de óspeti alesi, cari asculta music'a lui Wiest.

2) Croitorésa la moda.

Judetiulu.

— Romanu istoricu. —

(Urmare.)

Rucsandr'a tocmai terminase versulu alu treilea si stă se cânte mai departe, cându intră maic'a staritia la dēus'a si fāra a se mai gandi la altu nimicu, decātu la pericolulu de care eră amenintiata reputatiunea ei de femeia cu minte, merse oblu ia ferēstra si dintr'o singura smucitura smulse pe fēta de-acolo.

Rucsandr'a se intorsē câtra staritia si privindu cu o căutatura selbatica in façi'a ei intrebă restita:

„Ce vrēi?“

Vrēu se te ferescu de rele,“ raspunse maic'a staritia.

„De rele?“ esclamă Rucsandr'a, „reu mai mai mare decātu aici in schitu d.-t'ale nu pōte fi pentru mine pe tōta façi'a pamēntului. Lasă-me se plecu.“

„Se pleci!“ repetă stariti'a, „puçina rabadare, drag'a mea! Pōrta-te cum se cade, cu cuviintia, că se scapi câtu mai curēndu.“

„Nu me portu cu destula cuviintia?“ intrebă Rucsandr'a.

„Dar' se cade ore se cânti aici in acestu sântu lacasia cântece lumesci!“

„Voiti dōra se me prapadescu, se me sfērsiescu cu totulu, de me opresci a cântă.“

„Numai binele tī-lu dorimu, draga Domnitia. Fii dara ascultatōre.“

„Nu santu supus'a d.-t'ale!“

„Te rogu, mai domolesce-te,“ dīsē maic'a staritia cu ochii scānteitori, „cā-ci avemu aici o chiliōra, sub pamēntu, i dicemu chiliōr'a cea intunecata . . .“

„Dōr' nu voiesci se dīci, că ai de gāndu a me inchide acolo,“ intrebă Rucsandr'a ingalbiniindu-se.

„Ba tocmai ast'a am voitu se dīcu,“ raspunse stariti'a asediata.

Rucsandr'a se infioră la acestu raspunsu.

S'o închidia sub pamēntu, acum cându doriă se steă aici la ferēstra si se pândēsca macaru umbr'a aceluia pe care 'lu doriă cu atāt'a focu.

„Ah, maica staritia m'ai spariatu, de nici nu mai scīu ce se dīcu,“ esclamă Rucsandr'a, „dēca a fostu gluma, a fostu prea nesocōtita, ēr' dēca ai vorbitu seriosu, atunci se sefi, că viaa nu m'ati scōte de aici,“ si cu aceste cuvinte ridică unu jungheriu, pe care 'lu smucise din sēnu unde 'lu tieuuse ascunsu.

Maic'a staritia se infioră si tresarī unu pasu inapoi.

„Primejdie,“ strigă ea.

„Jura-mi pe sfânt'a cruce, că nu te vei atinge de mine,“ strigă Rucsandr'a pasīndu cu jungheriu ridicatu spre staritia, care incepū se tīpe dupa ajutoriu.

Rucsandr'a grabī la usi'a chilie, prin care betrân'a staritia voiă se iēsa, si sucindu-o de-acolo, trase iute iverulu, apoi intorcīndu-se câtra staritia, care eră de jumetate mōrta de frica, i strigă:

„Jura, ori de unde nu ti-oiu aretā eu cine suntu.“

„Pentru Domnedieu si maic'a pré curata,“ incepū Dochi'a ingrozita, „arunca acelu jungheriu.“

„Cum va jurā, că me va respectā de-aici inainte, i-i voiū dá jungheriu.“

„Juru,“ bālbaī stariti'a.

„Si că nu vei spune nimenui nemicu despre amenintiarea mea de-acumu.“

Stariti'a pregetā, că-ci maicele care audīsera tīpetele ei, eră la usi'a chilie si bateāu in ea cerēndu intrare.

„Nu juri?“ tīfni Rucsandr'a cu o căutatura fiorōsa, care ingrozī asiā de multu pe staritia incātu esclamă tremurānda:

„Juru!“

„Pe viulu Domnedieu,“ adause Rucsandr'a.

„Pe viulu Domnedieu,“ repetă stariti'a.

„Aici este jungheriu,“ dīsē acum Domnit'a, dāndu arm'a in mân'a staritiei. „Acum deschide usi'a.“

„Ce se spunu inse maiceloru?“ intrebă stariti'a.

„Ori-ce vei voi, afara de ce'a ce ai juratu că nu vei spune,“ făcū Rucsandr'a asiediāndu-se pe jeltiu.

Maicele de afara ērasi incepura se bata in usia.

„Vai de mine, nu me lasati, cine-i?“ tīpā stariti'a.

Rucsandr'a intielese indata, că acestu nou tīpetu ala betrānei este o apucatura cu care voiă se acopere caus'a tīpeteloru de mai 'nainte.

Lelea Dochia inse incepū din nou a face la cruci.

„Noi suntemu, maica staritia,“ strigara cele dela usia. „Deschide!“

„Cine sunteti voi?“ sbierā din nou betrân'a.

„Noi maicele din schitu, deschide!“

„Se le deschidu?“ intrebă lelea Dochia.

„Deschide-le,“ dīsē stariti'a.

„Dar' că unu pesce se taci!“ adause Rucsandr'a

„N'ai grige,“ raspunse Dochi'a tragēndu iverulu.

Maicele detersa navala in chilia.

Rucsandr'a 'si luāse sēm'a, se scolase si mergēndu la maic'a staritia i dīsese:

„Ada jungheriu, că-ci acumu nu-ti mai trebue.“

Stariti'a, fār' a se opune, suferi că Rucsandr'a se-i iā arm'a din mână.

„Ce a fostu pentru Domnedieu, de ce ai tīpatu, de ce a-ti incuiatu usi'a,“ asiā intrebă maicele spariate.

„Mi s'a nalucitu că unu barbatu ar' fi saritu preste zidu,“ mintī stariti'a, „si că ar' fi navalitu asupr'a mea.“ Spariata de mōrte am aler-

Duşmanîi.

gatu în chili'a ast'a, ér' Domniti'a mi-a datu junghieriulu ei, cá se me aperu, si a inchisu usi'a dupa mine.

„Unu barbatu, vai de noi, ce se ne facemu?“ strigara maicele.

„Nu fiti nebune.“ díse maic'a Safta, care erá insarcinata cu paz'a schitului, „me miru, de unde pâna unde maic'a staritia a potutu vedé naluci, cá-ci nu-i inca atátu de intunerecu. Nimicu nu s'a mișcatu nici prin curte, nici prin chilli. Streinii, cari au batutu în pórtá, s'au asediatu colea în poeniti'a din dosulu schitului; unulu din ei a cântatu si, pare-mi-se Domniti'a i-a respunsu.“

„Visezi si d.-t'a maica Safta,“ observá Rucsandr'a, „pare cá sunteti tare fricóse de vedeti si auditi lucruri ce nu suntu.“

„Portile suntu bine inchise?“ întrebá maic'a staritia cá se schimbe vorb'a.

„Dá,“ respunse maic'a Safta.

„Câinii suntu toti a-casa si slobodi?“

„Toti suntu a-casa si slobodi,“ afirmá maic'a Safta. „Vai de acel'a pe care Griveiu ar' pune coltii sei.“

„Bine dici, déca mi-asíu fi adusu a-minte de elu, nu m'asiu fi spariatu asiá tare,“ díse maic'a staritia, apoi plecá cu maicele. —

Fet'a lui Sierbanu indata ce se vediu scapata de presentia calugaritieloru, alergá érași la feréstra.

„Mielusielule,“ i díse lelea Dochia, „fi cu minte, du-te de-acolea, nu atitiá pe stariti'a, cá-ci acum cunoscându-te mai bine, n'ai mai scapá asié de lesne cá adinec'a.“

„Ai dreptate,“ respunse Rucsandr'a retragându-se dela feréstra, „trebuie se am rabdare.“

Dupa o mica tacere reincepù:

„Lele Dochia...“

„Ce vrei mielusielule.“

„Mâne de deminétia se iscodesci si se-mi spuni déca este inca totu aici. Nu-ti pare cá-si-cându ai sémți pe cinev'a în apropierea schitului.“

„Negresítu, cá suntu inca pe-aici. De cându cu cânteculu n'am mai audítu nici unu sgomotu, deci trebuie cá au remasu aici, cá se conacése colea în poenitia.“

„Acum se vediu prin feréstra zarea focului ce aprinsera argatii lui Alexandru.“

„Éta colea acelu focu,“ díse Rucsandr'a, „mi este semnu cá suntu pazita de unu sufletu credintiosu. Culca-te lele Dochia, cá vei fi obosita.“

Dochi'a se culcá, ér' Rucsandr'a remase des-téptá. Veghiá tota nóptea în coltiulu chillei s'ale tocmai cum veghiá si Alexandru colea afara intinsu lângá focu pe érba verde.

Dar' mai veghiá inca o fiintia. Acésta fiintia erá maic'a staritia, care 'si fagaduiše cá va resplatí pe féta pentru spaim'a în care o bagase.

Si stariti'a sémți cá cinev'a care aveá mare interesu pentru féta, ádeca acel'a din caus'a carui'a Sierbanu Voda departase pe fiia-s'a si o trimise aici, erá aprópe si cá voiá se fure fet'a.

Deci trebuiá se fia cu indoita, ba chiar' cu indiecita atentiune.

Dupa-ce se culcasera celelalte maici, stariti'a se duse la maic'a Safta.

„Asculta,“ i díse ea, „lucrurile nu-mi placu. Strainii, care au batutu adi în pórtá, cerédu adápostu dela noi, nu s'au dusu, suntu colea în dosulu schitului. La nóptea voiu pazi eu, du-te de te culcá, ér' mâne desu-de-deminétia, se te sui colea în clopotnitia si se pândesci de-acolo tóte mișcarile strainiloru.“

„Am întielesu,“ díse maic'a Safta si se duse se se culce.

A trei'a persóna care veghiase în ace'a nóptea fusese dara stariti'a.

Maic'a Safta se scolase inaintea dioriloru si se urcase în clopotnitia, de unde poteá iscodi tóta mișcarea lui Alexandru si a argatiloru sei.

Stariti'a se duse a se pune pușinu în patu, ordonându maicei Safta, se vina s'o descepte indata ce va avé se-i raporteze vre-unu lucru mai insemnatu.

Cám vre-o dóue óre dapa ast'a mam'a Safta se cobóri din clopotnitia si veni în chili'a staritiei.

„Au plecatu!“ i díse staritiei, care nu potuse nici macaru atipi si care la intrarea ei sarise din patu.

„Doi insi a luátu-o în susu spre hotaru, ér' cei lalti doi, dintre care unulu pare a fi stapánulu, apucara spre Comarnicu.“

„Bine,“ díse stariti'a. „Adi se voru întorce argatii nostri pe care i-am trimisu dupa merinde la Câmpin'a.“

„Dá!“

„Se nu se mai misce unu pasu macaru din curte.“

„Dar' ni s'au ispravitu lemnele!“

„Se mérga maic'a Doroftea si se stringa vre-o dóue gateje, cátu ne va trebui pe adi mâne. Cum va veni argatulu Tom'a celu spatosu, se steá mereu lângá pórtá, de lângá care nu te vei mișcá nici d.-t'a.“

„Am întielesu!“

„Du-te dara si vedi-ti de datori'a d.-t'ale.“

Maic'a Safta esí.

Stariti'a incepù se mesure chili'a cu pasi nelinisciti.

„Va reveni desiguru, si va încercá se între cu vre-o istetie. Déca va veni numai fetiorulu banului Mihnea cu inca vre-unu argatu alu seu, fi voiu lasá se între.“

Lelea Dochia, pușinu tēmpu dapa-ce se scolase, constatase cá Alexandru parasise poeniti'a unde conacise preste nóptea si se grabí a aduce acésta scire Rucsandreii, care se intristá audiéndu-o.

„Bunu e Domnedieu mielusielule,“ o mângaiá betrán'a servitóre, „elu a voitu se vina, elu a voitu se plece, ér' déca-i va fi vointi'a asiá, va veni din nou.“

Rucsandr'a cu sete se dede sperantiei cá Alexandru va reveni preste pușinu.

Ast'feliu atâtu ei câtu si staritiei i-se stre-cură ace'a dî într'o necurmata acceptare.

Dar' nimicu nu veni cá se li-o implinésca. Argatii se întórsera, ér' maic'a Doroftea căm ne-cagita la ordinulu staritiei, plecà se aduca o croz-nie de uscaturi din padure.

Catra séra Doroftea întorcându-se veniá cu dóue femei, îmbrobodite si îmbracate in nisce haine sfasiate si sdrentiuróse cá vai de ele.

Saft'a deschise pórt'a, cà-ci recunoscuse vócea Dorofteiei, dar' dându se între si cele dóue femei, le strigase se remâna afara.

Femeile căm obraznice nici cà voira a luá in séma pe maic'a Safta, ast'a inse chemà pe ar-gatulu Tom'a, care nici un'a, nici dóue luá pe femeile cele obrasnice de peptu si le aruncà pe pórt'a afara.

Acolo incepura se típe cá din gur'a sierpe-lui, se strige, se se vaiete.

„Pentru Domnedieu si maic'a pré curata, faceti-ve mila de noi si lasati-ne se intramu, cà-ci ne ucidu barbatii, care vinu pe urm'a nóstra!“

„Nu ve este pecatu de nisce biete fíntie! O, Dómne, imperate cerescu, dà-le unu gându bunu, scapa-ne de urgi'a barbatiloru nostri!“

Femeile faceáu o galagie de resuná padurea. M'aica staritia audise gur'a loru, totu ase-menea audise si Rucsandr'a.

Améndóue indata 'si detera cu parerea cà cine ar' poté fi acele dóue femei.

Stariti'a se bucurá, cà-ci i veniá privilegiulu resbunarei. Rucsandr'a erá prad'a unei sperantie pline de temeri. Viediudu cà nimeni nu se îndura de acele pretinse femei, voiá tocmai se intervie cu rogaminte pe lângá staritia, cându acóst'a din propriulu ei indemnú dete ordinu se lase pe bie-tele femei in schitu.

Vai in ce stare prósta erá sermane. Sdre-antie curgeáu de pe ele, dorerea le gârbovise si arsit'a sórelui, dar' mai multu necuretien'a le smolise faci'a, care erá acoperita cá-si-cându ar' fi fostu nisce turcóice. De-abiá li se vedeá fruntea si ochii. Gemeáu mereu si se vaieráu de doreri, díceáu cà barbatii loru le-ar' fi ruptu ósele; de-abiá se tiñeau pe petióre nenorocitele femei.

Maicele curióse, ar' fi voitu se afle amenun-tele urgiei cadiute pe capetele acestoru femei, — ele inse nu pareáu dispuse a vorbi multe, ci se rogara cu staruintia, cá se le ascunda bine si se nu lase in schitu pe barbatii loru, care voru veni cu satulu întregu dupa ele.

„N'aveti grige,“ le respunse stariti'a, „petioru de omu nu va întrá aici.“

Nici nu apucáse bine a-si ispravi vorb'a, cându éta cà se audí unu sgomotu nou la pórt'a. Stariti'a urmata de tóte maicele alergà se védia ce este.

De-abiá se duse de-acolo cându un'a dintre femei, care aruncáse mereu ochii impregiuru si care pareá acum orientata cu deseversfre, o tulf iute inspre chilia, ér' acolo scitu se gasésca indata asi'a Rucsandrei pe care o deschise linisioru.

Lelea Dochia erá tocmai se ésa, cá se se informeze de sgomotulu ce se audiá din nou la pórt'a, Rucsandr'a inse siedea lângá mésa adéncita dupa aparintia in cetirea unei càrti, in realitate inse tremurându de acceptare.

„Ti, uciga-te sfânt'a cruce, dar' ce mai spariatu!“ strigà lelea Dochie la vederea femeii.

„Te rogu, daca 'ti iubesci stapân'a, lasa-me se-i spunu câteva cuvinte in taina, ér' pâna i voiu vorbi eu, d.-t'a se pândesci pe-afara si se ne spuni indata cându vei sétí cà se întoreu maicele dela pórt'a.“

„Dómne sfinte, d.-t'a esci jupânu Alexandre, exclamà Dochi'a uimita.

„Alexandru!“ strigà Rucsandr'a si sarindu de pe scaunu alergà la elu.

„Da, eu suntu scump'a mea!“ respunse Ale-xandru facîndu semnu Dochiei cá se ese afara.

Dochi'a nu mai pregetà si esí.

„Vorb'a nóstra trebue se fia scurta,“ díse Alexandru graindu in pripa. „Ar' fi reu de voi, totulu ar' fi pierdutu déca maicele ar' descoperí isteti'a nóstra. Déca ar' scí, cà nu suntemu nisce femei sermane, prigonite de barbatii loru si cà ómenii care batu acum la pórt'a au fostu anume tocmiti de noi, cá se turbure pe maici si se le tiéna de vorba cu amenintiari, cu bubuituri si cum voru poté ei, pâna ne vomu fi întielesu.“

„Se scí cà te-am acceptatu mereu, de cându ti-am auditu cânteculu.“

„Éta-me-su, am venitu cá se te scapu, dar' n'am potutu se te liberezu asiá de graba dupa-cum asiú fi doritu, cà-ci esci pré bine pazita. Acum dupa-ce, multiamita stravestirei nóstre, am resbitu pâna aici, credu . . .“

„Si suntu gat'a la ori-ce jertfa, se potu scapá numai decátu,“ lu intrerupse Rucsandr'a.

„Nu este de lipsa se te jertfesci, n'ai decátu se schimbi hainele cu îmbracamintea femeiesca a servitoriului meu. 'Lu voiu chemá de josu din curte unde sta la pânda, si dupa-ce ti-ai schim-batu portulu se esi cu mine.“

„Dar' servitoriulu ce va face?“

„Va scapá elu cum va poté. N'ai grige, nu-lu voru omóri maicele, este istetiu si va scí cum se le insiele.“

„Déca-i asiá, chiama-lu,“ făcù Rucsandr'a agitata.

„Alergu!“

Alexandru esí. La pórt'a se urmă galagi'a. Stariti'a nu se potuse inca lamuri, déca acel'a pe care l'a acceptatu întrase dejá séu déca erá printre cei veniti din nou, éta pentru ce nu terminase inca cu ei.

Alexandru zimbí audiéndu pe ómenii sei câtu de bine scíáu se injure si se tiéna cu vorb'a pe maici. Merse iute la femei'a cu care venise si care erá Petru argatulu seu.

„Viua degraba in susu,“ i sioptí elu, „Ruc-sandr'a se invoiesce,“ si cu astea apucà spre chilia fiicei lui Sierbanu Voda.

Petru se luá dupa stapânu-seu.

Trecându pe dinaintea Dochiei, Alexandru i recomandă acesteia din nou se fia cu luare a-minte.

Susu erau acceptati de Rucsandr'a.

„Iute Petre, desbrobodesce-te si imbraca pe Domniti'a degraba, ca mi-e tema se nu vina cumv'a vre-un'a din maici si se dea preste noi.“

„N'ar' fi mai bine se dosimu prin ferestra?“ intrebà Rucsandr'a.

Alexandru alergase la geamu si aruncase o privire in josu.

„Deca ai fi unu flacau, mai ca s'ar' potè, dar' si atunci ar' trebui se tiñemu o patura pe care se sari.“

„N'aveti vre-o fuuie la indemana ca se ne slobodimu pe ea in josu,“ intrebà Rucsandr'a.

„Nu, se facemu mai bine dupa-cum am socotitu dintru antaiu. Desbraca-te Petre.“

„Acest'a nu acceptase se fia provocatu a dou'a ora, ci incepuse dejà a lapeda hainele femeiesci, dar' tocmai candu era se-si desnòde fustele, eta pe Doch'i'a sosindu intr'unu sufletu.

„Vine stariti'a,“ balbai ea spariata.

Petru iute ca fulgerulu 'si strinse vestmintele desbracate si tragendu-se in coltiulu celu mai intunecatu alu chilie, incepu a se imbrobodi din nou

Alexandru se asedia dinaintea lui asià, incatu 'lu acoperi catu potu cu corpulu seu.

„Deca ai curagiu se sai din ferestra, vomu incerca dosirea, catu vomu esi noi doi de-aici,“ siopti Alexandru, Rucsandre'i.

Acest'a 'lu imbarbata cu o privire stralucitoare si facundu unu gestu afirmativu.

Nu indrasnise se vorbesca. ca-ci pe-afara se audiua dejà pasii tãtãtori ai staritiei.

Petru imbracandu-se degraba gemea si se vaera in gur'a mare.

Si Alexandru se puse se-lu secundeze.

Maic'a staritia candu intrã gasi pe cele doue femei in coltiulu chilie, pitulate, frangendu-si manile si cu dintii clãntinindi.

„Vai seracele, vai pecatosele de noi, ce ne vomu face, ne ucidu omeni, deca i-ati lasatu se fute in schitu.“

Stariti'a le respuse cu unu aeru blandu:

„Nu i-am lasatu. Au plecatu dupa-ce le-am aruncatu preste zidu o pungulitia cu bani.“

„Sireta femeia,“ 'si disè Alexandru, „a sciutu se se profite de lacomi'a tieraniloru; afurisiti se fia, ca-ci mi-a stricatu rostulu.“

„Dar' voi,“ se adresa acum stariti'a catre Alexandru si argatulu seu Petru. „cum ati avutu indrasnel'a se intrati tocmai in acesta chilie.“

Stariti'a apesase pe cuvintele din urma asià incatu Alexandru semti ca o sageta la inima.

„Apoi se vedi, draga jupãnitia staritia,“ incepu Petru care se vede treb'a era mai puçinu emotionatu decatu cei'alalti, „audiendu sgomotulu celu mare, pe care 'lu facea omeni nostri dinaintea portii, ne-am infioratu si de groza am fugitu din curte, ca se nu ne vedea indata, candu voru intrã si am nimeritu tocmai aici...“

„Vediendu pe bieteles femei,“ i ajuta Rucsandr'a, „ca moru de frica, le-am disu se intre la mine.“

„Reu si fara de cale a-ti facutu,“ observà stariti'a incrunandu-si sprãcenele.

„Ce lucru mare!“ replica Rucsandr'a.

„Dupa tine firesce ar' trebui se treca de nimic'a in ochii mei si ar' si trece, deca n'asiu sci cine se pitesce sub aceste bulendre,“ 'si disè stariti'a in sine, apoi adausè cu voce tare, „de sciãm un'a ca asta, seu mai bine disu, deca asiu fi chibzuitu lucrulu mai bine, nu le primiam pe aceste femei in schitu, ca-ci acum suntemu silite a le gazdui mai multe dile.“

„Faceti-ve mila si pomana de noi,“ se roga Alexandru.

„Crestine suntemu! Ati vediutu catu suntu de infricosiati barbatii nostri! Indurati-ve dara de noi si tiñeti-ne vre-o doue, trei dile, pana vomu gasi si noi vre-unu privilegiu, ca se ne stracuramu in vre-o parte a lumei...“

„Vomu face cum ne va da si noue man'a,“ respuse stariti'a. „Haideti, esfi, nu vi se cade se stati aici.“

„Dar' mai lasa-le se mai resufe puçinu, se-si vina in fire sermane,“ observà Rucsandr'a, ca-ci multu doria se se mai intielega cu Alexandru, ba avea chiar' sperantia, ca voru scapa de-acum chiar'.

„Si-oru veni ele in fire unde le voiu pune acum,“ respuse stariti'a.

Rucsandr'a nu voi se insiste mai multu, pentru a nu da privilegiu de banueli, dar' candu porni stariti'a cu pretinsele femei, facu semnu pe ascunsu Dochiei se o urmeze, ca se vedea unde va pune pe Alexandru si pe argatulu lui.

Dochi'a intielese semnulu si, sub pretextu ca trebuie se aduca apa prospeta in chilie, esi indata dupa staritia.

Dar' ce'a ce vediu nu-i prea fu pe placu.

„Haideti,“ disè stariti'a conducundu pe Alexandru si pe Petru spre intrarea pivnitiei, „voue nu vi se cade se stati la unu locu cu maicele si inca mai puçinu cu Domniti'a, loculu vostru este aici in beciu.“

„Ce voiesci se ne bagi in pivnitia,“ esclama Alexandru care se temeã de o cursa.

Stariti'a facuse semnu la argatii schitului pe care anume i orẽnduise se steã prin apropiere. Spatosulu Tom'a si cu soçu-seu se luãra frumusielu pe dupa eele doue pretinse femei.

„Da, in pivnitia trebuie se ve bagu, — ce nu ve place cumv'a?“

„Decatu sub pamentu, mai bine hai se plecamu, dor' vomu potè oculi pe barbatii nostri,“ disè Alexandru.

„Dar' deschideti celu puçinu us'a si uitati-ve la beciu, nu este asiã de uritu dupa-cumu vi se pare,“ disè stariti'a, care lungi anume vorb'a pana se voru fi apropiatu argatii sei mai bine de cei doi, ba deschise ea insasi us'a beciului, de ore-ce nici Alexandru si nici Petru nu voiau se o faca.

„Veniti aici si uitati-ve,“ dîsî ea totu-odata.

„Nu suntemu rîvnitóre de asemenea vedere,“
respunse Alexandru si voiá se se întórca, dar' de
odata, pâna se fi potutu sîmtî cev'a, fî imbrân-
citu de Tom'a, cu atât'a potere încátu sbràrã cãtu
colò in pivnitia pe trepte in josu, ér' preste elu
cadiu Petru càrui'a i facuse vîntu celu-alaltu
argatu.

Apoi, pâna nu se desmetecisera din caderea
loru, fura legati, despoati de jungherii ce aveáu
asupr'a loru si inchisi in chili'a intunecòsa. —

Cu acestu raportu amenuntitu se întórse be-
trân'a Dochia la stapâna-s'a.

Rucsandr'a se infiorã audiîndu acést'a. Fu-
sese atâtu de aprópe de scapare si acum recadiuse
de-odata in cea mai cumplita captivitate, cà-ci
Alexandru prinsu, nici ea nu mai aveá ce cãutu
prin lume.

Liberarea ei ar' fi fostu o jucarie. Ori-cãndu
ar' fi potutu estî prin feréstra, care nu erã pré
inalta dela pamîntu, si chiar' déca i-ar' fi fostu
téma de a sarî, nu aveá ore destula pâanza si vest-
minte din care pré lesne si-ar' fi potutu face o
scara pentru a se slobodi in josu.

Acum inse libertatea nu mai aveá nici unu
pretiu pentru dîns'a. Libertatea fãra Alexandru
numai asiã i-ar' fi folositu, déca i-ar' fi potutu
servi pentru scaparea lui. Dar' mai lesne poteá se
isbutésca cu ast'a déca remãneá prinsa cu elu, in
apropierea lui, — 'si dícea ea.

Erã decisa a nu mai traf pentru altu scopu
decãtu pentru acésta unica tîenta: liberarea lui
Alexandru.

Betrân'a Dochia fîresce, erã cu trupu cu su-
fletu de partea Rucsandrei si gat'a a-i dá mâna
de ajutoriu dupa potintia.

Si éta cà ins'asi stariti'a i dete privilegiu de
a face celu puçinu pe mijlocitóre in tre Rucsandr'a
si Alexandru, cà-ci fî insarcinata de a ingrigi de
adaparea si hranirea celoru doi prinsonieri.

Desî nu se întêlniã de-adreptulu cu dînsii,
dupa cum amu poté crede, totusi comunicã cu ei,
ér' acésta impregiurare erã dejã de unu mare fo-
losu pentru scopurile loru.

Am dísu, cà desî Doch'i'a erã insarcinata de
a dá celoru doi prinsonieri de beutu si de mân-
catu, totusi nu veniã de-adreptulu in atingere cu
dînsii si trebue se esplicamu acést'a.

De cãndu argatii aruncasera pe Alexandru
si pe Petru in chili'a intunecòsa, si inchisesera
usi'a acestei chilii, nu se mai deschisesese nici ma-
caru usi'a dela intrarea in beciu, decum se se fi
deschisu ace'a dela chilia.

Doch'i'a aveá se slobodia celoru doi prinsi
apa si bertura pe o resufatóre, care din curte
respundeá dreptu in chili'a intunecòsa.

Dar' stariti'a nu dispuneá ore de nici o per-
sóna potrivita pentru implinirea acestei functiuni,
cà-ci erã unu caracteru, care nu faceá nimicu pe jume-

Cum se nu fi dispusu. La casu de trebuintia
ar' fi obvenitu chiar' dîns'a acestei indatoriri, cà-ci
erã unu caracteru, care nu faceá nimicu pe jume-

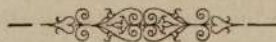
tate, dar' anume intocmise lucrurile asiã, cà-ci pe
cãtu tîmpu Rucsandr'a aveá inca nadejdea de a
poté scapã pe Alexandru, 'si nutriã sufletulu si
trupulu cu acésta nadejde si remãneá viguròsa si
frumòsa. Nimicu nu poteá inse mai bine sustiêné
acésta nadejde decãtu mijloculu de comunicatiune
spirituala ce stariti'a i pusese la dispositiune in
modu atâtu de ingeniosu, insarcinãndu pe betrân'a
si fidel'a servitóre a Rucsandrei cu nutirea p:in-
sonieriloru.

Cãtu pentru pericolulu ce s'ar' fi potutu
nasce pentru staritia din intielegerea intre fét'a
lui Sierbanu si iubitululu ei, nu se temeá cãtusi de
puçinu, cà-ci mai pe fia-care óra controlã ea in-
s'asi resufatóre si tóte partile esterióre ale be-
ciului; nu suferiã pe nici unu strainu in schitu si,
ce erã mai multu, studiã pe ascunsu espresiunea
feçiei Rucsandrei, barometrulu celu mai bunu,
déca ne este permis a ne esprimã ast'feliu, pentru
sperantiele si temerile ei.

Façi'a Rucsandrei inse aretã mereu a furtuna.
Nici macaru o singura radia de serenitate nu se
ivise pe ea.

(Va urmã.)

TEOCHAR ALEXI.

Adeverulu.

Adeveru, ce-i adeverulu?
Neluciri subtiri cá perulu
Ce nu-lu poti vedeá cumu-i. —
Visu, idea, o naluca
Ce stã 'n veci numai pre duca,
Incãtu mai cà nice nu-i.

Adeveru, ce esci tu óre
Dîna-ori nópte, umbra-ori sóre
Dulce mestecatu cu-amaru
Doru lungu si fãra de capetu, —
De cãndu umblu se te capetu
Si te cautu inzadaru.

V. B. MUNTENESCU.

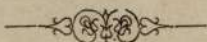
Epigram'a mea.

De vréu se cântu, nu potu acum,
De vréu se plecu, nu am nici drumu;
Din dí in dí multe voiescu. —
Si chiar' nimicu nu ispravescu.

De cautu locu unde se mergu,
De vréu o lacrima se stergu,
Nu affu locu unde se plecu,
Ér' lacrim'a 'n mine-o 'necu.

In mine-o lume-si face locu
In mine arde-unu vecinicu focu,
Si totusi singuraticu strigu:
„Ah! me-'ncalditi, cà-ci moriu de frigu!“

TRAIANU H. POPU.

Manca-auru.

— Istorie din Carpati. —

De Dr. Albert Amlacher.

(Fine.)

Eră căm pe la amédi. Eu siedeám torcându la umbr'a nucului celui mare, dinaintea casutiei mele. De-odata resună de-acolo de josu din satu music'a si strigate de bucurie.

In fruntea lautariloru veniá Mânca-auru îngâmfatu de-alungulu stradei principale, tiênându in mân'a dreapta unu brusiu de auru mai mare decâtu pumnulu. Lânga elu mergeá, par'că mi se nazariá — Tom'a stavileriulu, chiuindu si strigându. Dupa ei in óre-care departare se luá o multíme de curiosi.

Lui Mânca-auru, ér' i surise noroculu, cà-ci gasise in mina unu cuibu de auru, in pretiu de 20 mii fl. si mai bine. „U-iu-iu, uha!“ urréza elu in bucuri'a s'a cea mare. „Ómeni buni! si toti prietenii mei, cari ve bucurati de noroculu meu, veniti cu totii dimpreuna, astadi se-mi nti óspeti!“ si intre strigate de bucurie suridiându si chiuindu mersera pân' la cas'a lui.

Faim'a despre noroculu lui Mânca-auru se respândi cá fulgerulu in tóte pârtile.

„Norocu bunu!“ 'si díceáu saporii de auru, intêlnindu-se unii cu altii, cându duceáu petr'a la píua in vale si-si spuneáu faim'a surprindietóre.

Live Todoru, amicuulu lui Bucuru, carele se duceá cu calulu seu încarcatu la píua, trecându pre lânga ocn'a lui Bucuru, intrá in lontru, cá se-i spuna noutatea dílei, lasându-si calulu se odichnéscá la gur'a stiolnei.

„Asculta frate!“ strigá Todoru, „Mânca-auru chiar' a redicatu din ocn'a s'a din „délulu crucei.“ la vre-o 30 ponti de auru . . .“

„Bucuru ingalbeni de mânte si díse:

„Dóra nu va avé totu-de-a-un'a numai tiganulu acel'a norocu.“

„Totusi se pare cà e asiá!“ respunse Todoru.

„Dar' elu nu-lu merita nici-decum!“ díse Bucuru, „cà-ci elu e unu ticalosu si misielu . . .“

„Lasa-le aceste! Totu necasulu nu-ti ajuta nimic. Hai mai bine cu mine 'n vale, cà-ci ai lucratu destulu, vei fi ostenitu. Si asiá totu lucrulu ni-e inzadaru, cà-ci „Mânca-auru“ se pare a fi trasu totu noroculu numai la sene.

„Hei! dreptu ai.“ díse Bucuru maniosu. „Dar' se mai probezu odata!“

Mai odata lovi elu puternicu in petrisiulu lutosu . . . Si ce luciá aci! Ce straluciá si scelipiá acolo in crepatur'a deschisa . . . La lumin'a nesigura a lampei se aretá cev'a. Bucuru 'si intinse mân'a acolo, in ace'a crepatura, in care se restogolira grauntiele grele de metalu galbenu scipitosu.

„Auru.“ strigá elu cu o bucurie nespusa, „este auru!“

„Adeveratu!“ strigá Todoru surprinsu. „Ai dreptu! dar' ce vediu aci, este unu cuibu intregu. „Ce omu fericitu esci tu!“

„O norocule! norocule!“ esclamá Bucuru „decum esti alu meu. Te-am apucatu si nu te mai slobodu! Mama! Mirésa! si tu lume mare! toti! toti! o se fiti fericiti!“

Bucuru erá cuprinsu de o bucurie nespusa si nemargimita, intocmai cá unu copilu, si nu erá in stare nici a-si esprimá emotiunile ce se imbulziáu in inim'a s'a.

In sfersítu se linisci si incepù a stringe ne-numeratele grauntie de auru, punându-le tóte in saculetiulu, in care alta-data aduná petrii contiênétóre de auru. Voru fi avutu la olalta o greutate de 20 ponti.

Intr'ace'a se audi afara de-odata tropotulu unui calu. Live Todoru alergá iute afara, cá se nu i-se duca murgulu. Dar' nu ajunsé de totu la gur'a stiolnei, cându sémfi unu cutremuru usioru de pamêntu, dupa care urmá unu cursu de aeru ce pocniá puternicu din min'a, carea pareá a se leganá.

„Ce e acést'a?“ strigá elu inspaimêntatu si privi inapoi . . .

Lamp'a lui Bucuru nu se mai vediù, numai o nópte intunecósa erá inaintea lui. Nici unu glasu, nici unu sunetu, nimic nu se mai audiá, numai din cându in cându o vêteitura, cá-si-cându ar' picá mereu nesipu din susu.

„Bucure! Bucure!“ strigá elu desperatu. Dar' nu urmá nici unu respunsu, totulu erá liniscitu, cá in mormêntu.

„D-dieule! elu e ingropatu, ocn'a s'a surpatu pe elu.“ rosti Todoru cu buzele tremurânde . . . Si asiá a si fostu.

Unu stratu sfarîmitiosu de nesipu nefiindu proptitu si tînetu cu lemne . . . se surpá . . . Sermanulu! asiá de pripitu lucruse in dílele din urma. spre a-si ajunge scopulu, încátu uitase a-si face si preparatiunile cele mai simple . . . nu-si proptise bolt'a insielatóre . . .

Vestea nenorocirei lui se respândi asiá de iute, încátu din tóte partile alergara saporii munteni spre a-lu scapá, — decum'va ar' mai fi cu potintia pe sermanulu meu Bucuru.

Eu inca totu mai siedeám sub nucu, si torceám, nici nu me nadaiám despre nefericirea ce se reversase preste capulu meu celu caruntu.

Vediui inse cum alergáu si esiáu cu grab'a multíme de ómeni din cas'a lui „Mânca-auru“ imprasciindu-se in tóte partile, intocmai cá unu stolu de porumbi, cându se arunca vre-unu uliu asupr'a lui. I-i vediui alergându spre cas'a medicului, si insoçiti de acést'a se reintórsera in cea mai mare graba.

Curiosii veniáu si plecáu, — se respândiáu si éراسi se adunáu.

„Asiá tiênù acést'a 1—2 óre; atunci esi mediculu afara si lumea ce erá acolo, se imprasciá de lânga casa. Betrân'a Saff'a, vecin'a mea, carea chiar' se reintórse dela semenatulu cartofiloru, trecù prelânga mine.

„Audit'ai, că a moritu Mânca-auru,“ 'mi dîsè ea.

„Ce! a moritu?“ o întrebăi eu uimita.

„Da!“ răspuse Saft'a, „a moritu si pace, eu chiar' treceâm prelânga cas'a lui, cându esi mediculu de-acolo si spuse că Joso si-a inchis u ochii, pentru totu-de-a-un'a.“

„Ce se fia ast'a, se pôte?!... puçinu inainte de amédi erá inca voiosu si sanetosu, si mergeá cu lautarii de-alungulu stradei cântându.“

„Asiá se întempla cu de-acesti'a,“ replicá Saft'a, ... „Scii tu bine că îngâmfarea trebue se-si aiba de graba sfêrsítulu... Cându se reintórse a-casa beatu de bucurie, si îngâmfatu pentru noroculu ce altu-cum nu l'a meritatu, 'lu urmarira vre-o câti-v'a lingusitori, pre cari i-a invitatu la mès'a s'a.“

Cându se adusera mâncarile — se dîce că erá carne de gaina cu orezu, — Mânca-auru carele beuse căm multu vinu, strigá îngâmfatu: „Hei-hei! ómeniloru bunu, acum vedeti, că nici unu rege, nici unu imperatu nu mânca bucate mai scumpe decâtu mine: precum poteti vedé cu ochii, cu dreptu me numesce lumea „Mânca-auru.“

Dupa ace'a luá cu mân'a dintr'unu bliðu prafu de auru, ce-lu adunase din píua, si presarà o portiune buna pe orezulu din taiერიulu seu... si-apoi incepù a mânca cu mare gustu...

Urmarile fise furá triste, sdrobotóre. — că-ci îndata dupa ace'a sêmți sgârçieri si doreri atátu de crâncene, încátu 'si pierdù sêmțirile.

Se aduse îndata mediculu, dar' nimicu nu-i potù ajutá. Asiá nebululu laudárosu trebui se-si dee sufletulu intre cele mai grele chinuri. —

Credu, că nu e de lipsa se-ti mai spuna. — straine! Bucuri'a ce o sêmții la audiulu acestei vesti, cându audfi, că acestu omu nerusínatu si îngâmfatu s'a prapaditu atátu de ingraba. Da! inim'a omului intr'adeveru e fórte ciudata, că-ci din nenorocirea cuiv'a, si mai vèrtosu din ce'a a dușmanului nostru, si déca n'avemu nici unu folosu, inim'a nóstra se mișca, saltéza de bucurie, si arare-ori se stèrnesce in dèns'a unu sêmțiu de compatimire si indurare.

Dar' vai! unei astu-feliu de bucurii necrestinesci, rea, arare-ori i întârdíe pedéps'a meritata.

Chiar' cându voiám se întru in casa, cá se gatu lui Bucuru cev'a de cina, atunci, oh! atunci, mi-lu adusera pe o tesgera, si-lu asiediara la petiórele mele...“

Incremenita, fàrà nici o lacrima, stám intocmai cá unu bolovanu de pétra in faci'a acestei nefericiri neaseptate!

„Mângaie-te maica!“ 'mi dîsè cu compatimire unulu dintre cei ce-lu adusera, „vedi că nici mortu nu vine cu mân'a góla. Aurulu ce-lu tiène in mâna invelitu in saculetiu. ajunge mai multu decâtu 'ti trebue cá se duci o viétia liniscita...“

Abiá sêmțiam viétia in mine. Da! sermanulu s'a tienutu de cuvèntu, că-ci nu vení cu mân'a góla, ci aduse auru precum 'mi promise.

In drépt'a s'a iutepenita dejá, tièneá saculetulu de jumetate deschisu, din care sclipiau graantie mari de auru.

„Auru blastematu!“ strigái eu in dorerea mea, si plângându me aruncái asupr'a copilului meu, — asupr'a sermanului meu Bucuru.

O desperare furiósa me cuprinse, — rostii blastemuri grozave asupr'a lui Mânca-auru, carele erá vin'a întregei nenorociri a fiului meu, — blastemám tóta lumea cârtindu chiar' asupr'a lui Domnedieu.

Ah! numai celu-ce si-a perdutu pe uniculu seu fiu, cine si-a perdutu unic'a própta a betrânetieloru, stându de-odata cá unu arbore parasitu, cărui'a radacinele i-a denegatu totu suculu de a-lu sustiène in viétia, si pe carele tóta furtun'a 'lu apuca si-lu scutura, — numai ace'l'a va scí dóra, ce s'a petrecutu atunci in inim'a mea, infrânta si sfasiata de dorere.

Dar' inzadaru! inzadaru mi-a fostu tóta tenguirea, tóte lacremile ce le-am versatu, că-ci ele nu mi-lu mai inviara.

Florice'a intr'adeveru a meritatu iubirea ce i-o pastrase Bucuru, că-ci decâtu l'am asediatu pre elu in pamèntu, ea nu s'a departatu de lânga mine. Ea a devenitu ângerulu meu pazitoriu.

Adese-ori sum impresurata de ast'feliu de oftari si doreri, câtu mi se intuneca mintea. Atunci 'mi vine se tipu, se me tânguescu, se spunu la tóta lumea ce am in inim'a mea. O potere neputusa me trage atunci încóce, aci, unde s'a întemplatu nenorocirea, unde s'a stinsu lumin'a credintiosiloru sei ochi, cá se-mi plângu dorerea, asiá, cum me îndemna inim'a.

Floricei inse nu-i pare bine cându facu acést'a, si se încerca câtu pôte a me indemná cá se me retiènu.

Betrân'a sfêrsí si tacú.

„Ti multiumescu straine!“ dîsè ea in sfêrsitu. „Ti multiamescu că ai ascultat cu atât'a rabdare dorerea mea, si descoperirea inimei mele.“

„Vedi cólea vine ângerulu meu celu bunu, trebue se plecu.“

Surprinsu privii îndereptu, si — dinaintea mea stá o fetitia tinera, inalta si subțire, nevino-vata si frumośa cá o lilié de Maiu.

„Mama!“ dîsè ea cu o reprobare blânda cătra betrân'a, „de ce ai făcutu ér' acést'a? ... Las' mortii se se odichnésca in pace si vina cu mine...“

Betrân'a fàra a replicá cev'a prinse fetiti'a de mâna, si fàra a dîce unu cuvèntu, scoboríra amendóue drumulu spre satu.

LUCRETIA FRENTIU.

Elba! Napoleonu!

Erá la an. 1793 cându erupsé resbelulu celu mare între francesi si poterile aliate. Intre aliatii francezi erá si Alexandru de Beaubarnais (Boarné). Soçi'a lui a fostu Josefina Tascher dela Pogerie, fic'a unui capitanu de postu din insul'a Martinique. Francesii făcuse mai multe invingeri, ocupara si câtev'a cetati germane, între altele cetatea Mogunti'a. Acést'a iritá pre regele Prusiei si-si făcú lucru de onóre de reocuparea ei. In 22 Iuliu capitulá garnisón'a francesa din cetate, din caus'a fómiei. Generalulu Beaubarnais întârdîa cu venirea se-o despresure de Prusi înainte de capitulare. Pentru ace'a fú trasu la respundere si judecatu la mórte. Tóte rogarile soçiei s'ale au fostu nebagate în séma. Atát'a a esoperatu câtu a fostu dusa si ea în închisóre cu soçulu ei. La 23 Iuniu 1794 a trebuitu generalulu se-si puna capulu sub gilotina.

In acelu tîmpu, — erá tîmpulu revolutiunei celei mari franceze — portáu Francesii resbele si între sène.

La 5 Octobree 1795 armat'a unei partide in numeru de 40,000 vení asupr'a palatului Tuilerieloru din Parisu, unde-si tiéneá siedintiele conventulu nationalu (adunarea nationala séu diet'a). Conventulu dispuneá numai preste 5—6000 de ómeni. In frunte cá comandante erá unu Barras, care recunoscîndu-si neabilitatea se rogá de conventu se-i concedá a substitui in loculu seu pe generalulu Bonaparte. Acést'a asiediá nóptea trupele s'ale inaintea palatului Tuilerieloru si a palatului Louvre cu 40 de tunuri si asceptá cá contrariulu se faca prim'a pușcatura. Indata ce se întêmplá acést'a aruncá o plóe de cantece asupr'a contrariloru, cari incepura a luá fug'a in tóte pârtille. Deminét'i'a eráu stradele pline de cadrave. Aducîndu-se armele luáte dela ei si punédu-se inaintea lui vení si unu pruncu frumosu si plângédu se rogá se-i dee spad'a tatalui seu, care s'a fostu luat dela mama-s'a. Prunculu a fostu Eugeniu Beaubarnais, fiulu Josefinei Beaubarnais. Bonaparte l'a petrecutu pâna la mama-s'a. Incântatu de framseti'a ei si póte si de averea ei s'a decisu a se casatori cu dîns'a. Ea erá cu 6 ani mai betrán'a cá Bonaparte, inse i aduse o inima nobila si o avere colosala. Casatori'a se întêmplá in 9 Martie 1796.

De-ací inainte surise lui Bonaparte noroculu, care in unu tîmpu l'a fostu parasítu atátu de tare, câtu venise in Parisu se-si caute cev'a lucru, cá se-si póta câscigá pânea de tóte dílele. — In expeditiunea ce o făcú curédu dupa casatorie in Itali'a, si-aretá talentele s'ale militari estra-ordinari. Armatele franceze conduse de elu de pre unu câmpu de lupta pre altulu secerara gloria. Aici prin invingerile s'ale si-a pregatitu calea la tronul, care l'a ocupatu in 2 Decembre 1804, punédu-si insusi corón'a pe capu síesi si soçiei s'ale Josefín'a — in present'i'a pontificelui Piu VII. Inaintea de incoronare dispuse se se faca cununi'a besericésca cu Josefín'a, de óre-ce mai inaintea facusera

numai casatoria civila. Functiunea besericésca a indepliinitu-o unchiulu seu, cardinalulu Fesch. Napoleonu Bonaparte se aflá in mare fericire. Inim'a nobila a Josefinei l'u insoçiá totu-de-a-un'a si in totu loculu, in Itali'a cá si in Germani'a, pre câmpulu dela Austerlitz cá si pre celu dela Aspern. Cu tóte acestea in dînsulu se nascú cugetulu de a se despartí de Josefín'a pre care altcum o iubiá si de care erá iubitu. Politic'a mai inalta de statu, lips'a de erede pre tronulu Franciei l'a adusu la acestu cugetu, traindu in sperantia cumcá cu alta soçia va avé prunci.

Precându se întórse dela Vien'a (1809), unde se facuse si unu atentatu asupr'a lui, erá resolutu a se despartí de Josefín'a.

In 26 Octobree vení in Fontainebleau unde l'u asceptá cancelariulu Combacérès, unu barbatu, care erá atrasu totu-de-a-un'a la consultare. Elu fú primitu de catra Napoleonu cu mare afabilitate. Dupa-ce discurara asupr'a mai multoru obiecte, in urma-i descoperí planulu seu. Elu i declará cá dintre tóte némurile s'ale nici unulu nu e aptu de sucesoru, de óre-ce fratii sei, unii suntu neapti de gubernare, altii suntu jalusi si nu se voru supune vre-unui'a dintre ei. Singuru fiulu seu vitregu, Eugenu, este inzestratu cu insusfri de a poté ocupá tronulu, inse si de l'ar' adoptá va fi urgisitu de Bonapartisti si nu se va poté sustiené pe tronul. Intre ast'feliu de impregiurari nu-i remane alt'a, decátu se se desparta de soçia, se se casatorésca de nou, pentru-cá dela dîns'a nu speréza a avé prunci si numai avédu unu pruncu propriu póte ascurá tronulu pentru familia. Combacérès, desí cu síeála i-a observatu si l'a făcutu atentu cumcá Josefín'a se bucura de o popularitate fórte mare la armata si poporu, cumcá dîns'a e geniulu blându a revolutiunei si cumca prin acestu pasu ar' dovedi cá voiesce a rumpe cu aquisitiunile anului 1789. Tóte observarile cancelariului nu l'au potutu abate dela propusulu seu.

In ace'asi dí dupa amédi (26 Oct. 1809) vení si Josefín'a se salute pe barbatulu seu si se mirá fórte audiédu cumcá dînsulu a sositu inaintea de amédi, a primitu pe Combacérès inaintea ei si a avutu unu discursu lungu cu dînsulu. Desí a fostu si dîns'a primita cu amicitate, totusi a surprinsu-o reserv'a ce o aretá Napoleonu față de dîns'a, si portarea lui care aveá multa asemanare cu portarea unui omu care voiesce se ascunda cev'a secretu. Desí nu erá dintre femeile cele mai geniali, totusi aveá unu tactu fórte finu si destula agerime de a descifrá referintiele si interesele personali. Portarea barbatului ei i aduse in minte descoperirile lui Touche, care sciindu intentiunile imperatului, crediù a-i face aceluia unu mare serviciu, descoperindu Josefinei nu numai opiniunea publica, ci si intentiunile si planurile lui Napoleonu. Dupa-ce vorbí adese-ori despre despartirea lui Napoleonu cá despre unu faptu decisu, dupa-ce i spuse ei insasi, respunse acést'a: „Sórtea nóstra ne-a unitu, — déca e voi'a lui Napoleonu, cá se védia desfacuta acésta legatura, atunci asceptu

dela dânsulu propunerea si numai lui singuru voiu responde."

Vorbele acestea strabatura in inim'a ei si rósera cá unu vierme periculosu. Odinióra o aflá Napoleonu cu ochii scaldati in lacrimi. Intrebata de caus'a dorerei i-a marturisitu-o fâra nici o reserva. Napoleonu s'a incercatu a-o tainui si tóta vin'a a aruncatu-o asupr'a obrasnicului Touche.

Cu tóte acestea acum i venira in minte acelea descoperiri si erá convinsa cumcá e vorb'a despre positiunea ei. In Fontainebleau erá acest'a unu secretu, precându in Parisu tóta lumea vorbiá despre necesitatea de a se consolidá imperiulu. Josefín'a erá in cea mai mare intristare si totusi trebuia se ascunda acést'a, fiindu-cá venise la visita mai multe persóne inalte, precum: regele Hollandiei, a Vestfaliei si a Neapolei. Se arangiara teatre, baluri si conveniri. Intre tóte acestea pe-treceri lucrú principalu pentru Napoleonu erá despartirea de Josefín'a. Greutatea erá cá nu se poteá resolví a-i comunicá propusulu seu si totusi trebuia se o faca acést'a. Pentru ace'a a voitu cá prin portarea s'a se o pregatésca. De ace'a a inceputu a se aretá rece fačia de dâns'a, precându de alta parte in presenti'a dânsi onorá pe damele frumóse cu cea mai delicata atentiune. Dânsulu faceá fórtre arare-ori visite Josefinei si fórtre scurte, lasá se inchida usfle de comunicatiune dintre apartamentulu lui si a imperatesei. Atare stare de lucruri deveni molesta pentru ambe pârtille. Napoleonu voia se o curme inse intr'unu modu precátu se póte de crutiatóriu. Pusé mare pondu pe ace'a cá ambii fi a Josefinei se fia de fačia la actulu despartirei, cá in momentulu criticu se o póta mângaiá. Unu curieru se tramise la Milanu, cá se provóce pe Eugeniu, pre atunci vice-regele Italiei, se vina numai decátu la Parisu.

Cu despartirea erá in striusa legatura si nóu'a casatoria. Intrebarea erá, care se fie nóu'a imperatésa a Francesiloru. Déca erá vorb'a de a se face legatura cu un'a din curtile mari ale Europei, atunci erá se se pléga între Vien'a si Petersburg, — déca aveá se se faca cu vre-un'a din curtile de a doilea rang, atunci poteá fi vorb'a numai despre fic'a regelui din Saxoni'a. Ori-cum inse erá de pornitu a petí, — cum dícemu noi cesti mititei. La cei mari nu dictéza anim'a, ci politic'a. Inca atunci cându puse Napoleonu corón'a pe capulu Josefinei avú totu-odata si cugetulu de despartire. Pentru ace'a a si inceputu a lucrá in acésta directiune. La a. 1808 convenindu la congresulu din Erfurt cu Alexandru I. imperatulu Rusiloru prelânga proiectulu de a impartí între améndoí domnirea preste Europ'a s'a fâcutu si propunerea de casatoria cu un'a din sororile s'ale. Alexandru i-a respunsu cumcá speréza cá mama-s'a se va invoí la acésta legatura. Mama-s'a avú inse alte cugete. Ea aveá cea mai mare antipathia fačia de Napoleonu. Cá se scape de o fórtia formalá a casatoritu cu cea mai mare graba pre fica-s'a cea mai betrâna Catarin'a cu principele Petru de Oldenburg.

(Va urmá.)

M. P.

PALARI'A CEASORNICARULUI.

Comedie in 1 actu.

De

Emile de Girardin.

Localisata de Doriau.

(Urmare.)

Scen'a XIV.

Petru, apoi ceasornicarulu.

Petru: Si-apoi voiu aduce o trasura pentru transportarea ceasornicului. — Trasura lui Venus trasa de unu ceasornicaru! De cându mi s'a usioratu inim'a ér' potu ride. (Suna clopotielulu.) Dómne sfinte, cine e? Desiguru verulu cu ceasorniculu. — Ce e de fâcutu? Ce se incepu? Elu nu trebuie se védia, cá lipsese ceasorniculu. (Ceasornicaru vine din salonu; tiéne in mâna ceasorniculu invelitu intr'unu postavu. — Clopotielulu suna din nou.) Ast'a e trasa-tur'a verului, — atát'a cunoscú si eu.

Ceasorn.: Nu vréi se deschidi?

Petru: Nu potú.

Ceasorn.: Se des — ?

Petru: Se deschidi usi'a? Pentru D.-dieu, mai bine deschide-mi capulu!

Trand. (striga din afara): Petre, Petre, deschide odata!

Petru (spariatu): Acumu tóte-su pierdute, acést'a e stapânulu! Elu voia se se réintórca numai la cincí ceasuri, — unde se ascundu acum pe omulu acést'a? Déca 'lu vede — afla totu! — Te rogu d.-le Rahovanu, intra pe unu momentu in odai'a acést'a, impinge zarulu si nu deschide nimenui pe lumea ast'a, afara de mine.

Ceasorn.: D'apoi cum me potú eu inchide in odai'a cocónei?

Petru: Grozavu, omulu acést'a se teme, cá se va compromite! — Ce idea! Ace'a numai unu ceasornicaru póte se o aiba. (Lu impinge in odai'a Stefaniei) Trage zarulu! Vai! (Se aude cum se impinge zarulu.)

Trand. (de afara): Petre!

Petru (striga cá din departare): Vinu, domnule, vinu! — Cum se me escusu? — Nu este altu mijlocu, — i voiu spune, cá chiar' acum erám in camer'a mea, — voindu se me imbracu. — (Depune cravat'a, jachet'a, peptariulu, voiesce se se desbrace si mai departe, dar' se opresce.) Asia, nu pré multu — ar' fi ne-robabilu. (Si imbraca din nou peptaru.) Asia, acum e bine, imbracamuntea ast'a dovedesce — trebuie se fiu nitielu esiofatu. — (Fuge de vre-o câteva ori in giurulu mesei.) Vinu, vinu, domnule.

Scen'a XV.

Trand.: Me faci se asceptu! Tu ce faci?

Petru: Chiar' me imbracam, — susu in camer'a mea. — Cându trageati clopotielulu, me aflám in cea mai mare neglige. — Scusati-me, cá v'am fâcutu se asceptati, domnule. Aici suntu jurnale si scrisori. (Trand. cetesce scrisorile. Petru privesce spre usi'a, prin care esí ceasornicarulu, a parte)

Numai deca n'ar' tusi ori stranută! Déca are guturau, apoi vai de elu (asculta): Dar' ce face? (Se aude unu ceasornicu batându) Dómno sfinte, trage ceasorniculu cocónei. Trebuie se facu sgomotu in graba, cá se nu auda stapânulu. (Impinge unu scaunu.) Ast'a e o adeverata idea a unui ceasornicar! — Nu e permis se lasi pe ómenii acesti'a singuri cu vre-unu ceasornicu. (Observa palari'a ceasornicarului) Vai, ce vedu? Palari'a lui! — Si-a uitatu palari'a!

Trand. (Cetise mai multe scrisori cu indiferentia, acum dintr'odata agítatu): Ce-i ast'a? O scrisóre anonima pentru mine!? — „Soçiú credintiosu ce credi a fi iubitú, nu cumv'a se víi prea de timpuriu a-casa, cá-ci porumbiti'a d.-t'ale e inchisa cu unu porumbu; deca ai voi se sbóri in cuibu, te-ai blamá.“ (In vreme-ce cetesce Trand., Petru se imbraca si se încerca a luá palari'a neobservatu, dar' nu-i succede): Ce reutate — ce — ce nebunie — si cu tóte aceste rëndurile aceste 'mi causéza dorere.

Petru (se postéza inaintea usiei si iá palari'a pe dinderetu): Domnule, nu mergeti, in odai'a d.-vóstre? E in ordine — asiú avé numai se o právui, — dar' nu o voi face.

Trand. (Fára de a-lu observá): La momentr. (Trece prelânga Petru si-i dá palari'a.)

Petru (tiéne améndoué palariiele si se silesce se ascunda palari'a ce o tiéne la spate.) Remâné-va elu óre aci?

Trand. (a parte): Cocón'a mea dóra n'are dușmani. — Cum i-ar' si trece prin mînte se o calomnieze in feliulu acest'a? Déus'a, care e atátu de buna, atátu de inocenta. E scârnavu lucru, — ómenii suntu rei. Oh, trebuie se o vedu, — pe serman'a. (Merge spre usi'a soçiei lui.)

Petru (a parte): Ce face, Dómne sfinte! (In spaima 'si uita de palarii si le pune pe mésa. Se aproprie de Trand.)

Trand.: Eleno! Nu me aude, — zarulu e trasu, — face cocón'a toaleta?

Petru: Da, domnule, probéza mai multe rochii. —

Trand.: Audu nesce pasi grei, — pasi fórté grei. —

Petru (a parte): Se duce! Se duce... (tare) Desiguru e Susan'a, — ea are totu-de-a-un'a cisme asiá grele. —

Trand.: Eleno! — Susano! Nu respundu! (Observa palari'a.) A cui e palari'a ast'a?

Petru (liniscitu): Nu scíu, me rogu, — palari'a e aici, — eu nu l'am vedíutu intrându.

Trand. (a parte): Linisce, — linisce, — rabdare! Ea are se ésa, — acú se imbraca. — Eleno!

Petru (a parte): A, o idea! (Tare.) Voiu bate la usi'a deia coridoru, domnulu — (Ese grabnicu prin usi'a din mijlocu.)

Trand. (confusu): Ei, dar' palari'a ast'a trebuie se aiba unu stapánu, — e cinev'a in casa, — (privesce prin gaur'a cheiei). A, vedu, — nu me in-sielu, — unu barbatu, — stá la caminu, — nu-i potu vedé faci'a, — unu barbatu in odai'a soçiei mele! — Nu-lu mai vedu. — O, nu o se mi-lu faca ei scapatu! (Alérge spre fundu; in drépt'a se aude tragându-se unu scaunu.) Prea târdíu!

Petru (se reintórce din odai'a Elenei): E mirare, cá nu s'a descuiatu! N'a fostu nimeni in odaie — cocón'a a esítu de a-casa, si Susan'a si-a uitatu se traga zarulu dela usia. —

Trand.: Voiu se vedu eu. — (Alérge in odaia.)

Petru (singuru): S'a dusu, — cu ceasorniculu si cu palari'a, care e multu prea mica pentru capítin'a lui cea grósa, — mi-a fagaduitu inse, cá nu o va pune pe capu, — stapánuulu meu n'a observatu nimicu, — am fostu sîretu, — da, scarile aceste din deretu suntu o inventie minunata. Dar' palari'a! a redicatu-o, — eh, o palarie fára stapánu, ast'a nu tradéza nimicu. — (Duce palari'a in salonu.)

Scen'a XVI.

Trand. (Singuru vine prin mijlocu): Nu se vede nici o fiintia de omu, — elu s'a dusu, — ea... ea se teme, — a fugítu. — Dar' Elen'a si o intriga, — nu se póte. Oh, cugetulu acest'a 'mi rupe inim'a! Nu o credu, — si cu tóte aceste suferu, cá-si-cáundu asiú crede-o, — si acestu barbatu, — l'am vedíutu, vedíutu cu ochii mei proprii! Inse cele mai ciudate lucruri au adese-ori esplicare atátu de simpla, — e desiguru o întémpare cá tóte întémparile, — me muncesce inzadaru, — uite, scíu cá nu e nimicu, — si cum o se rídu atunci! — Scrisórea acést'a m'a irítatu. — Fára de nefericit'a ast'a de scrisóre de multu asiú fi ghicitu adeverat'a cauza. — Dar' ádusu odata prin rëndurile aceste la astfeliu de cugete, 'mi inchipuescu cá vedu unu amoresu, — cá-si-cáundu n'ar' existá sute de lucruri ce potu duce pe unu barbatu in odai'a unei femeii! Suntu dóra, — da, — inse (turbatu) eu nu afli nici unulu, — si palari'a ast'a! Si cocón'a mea! care 'mi spusese adi deminétiá, cá ea nu va esí din casa tóta díu'a, — de ce s'a resolvatu altcum? Dar' nu, ea n'a esítu, — ea erá aici, si cáundu me audí, — nu cutesá numai decátu se deá faci'a cu mine, — si cátu m'a lasatu se tragu la usia, — cátu de multu! Ei se sfatuirá, — se gándira la scar'a din deretu. — Inse eu! Eu nu m'am gándítu la ea, — si siuchia-tulu ást'a de Petru, — elu e intielesu cu ei, — lui i s'a poruncítu se me lase se asceptu. — Da, — acum me desbatu, elu erá confusu, cáundu sosti a-casa, — elu le scie tóte. — O se cetescu adeverulu, ce lu cautu, de pe faci'a lui. Da, adeverulu, fia cátu de grozavu! — Petre!

(Va urmá.)

Ce este libertatea?

— O copila alungata de puternici ne'ncetatu
Si dorita de poporulu sub doreri ingenunchiatu, —
Carea cáundu suride numai face-o lume se tresara,
Si din robulu celu din urma unu viteazu cá se resara.
Nu se dá decátu acelui ce e-in stare a abdíce
De ea ins'asi la nevoe... dar' pe cine l'a-ndragitu,
Frate l'a fácutu cu mórtea, si cu lumea l'a-nvrajbitu! —

GEORGIU SIMU.

DIVERSE.

Cronica. — Adunarea generaia a Asociațiunei transilvane pentru literatur'a și cultur'a poporului romanu se va țiené la Abruda în 5 aug. n. Cu acésta ocașiune voru fi a se alege și persónele cari se ocupe scaunulu de preside și pe acelu de v.-preside alu Asociațiunei — devenite vacante prin adormirea în Domnulu a distinsiloru barbati Timoteiu Cipariu și Iacobu Bologna. Alegerea va fi câtu se póte de grea. — Si chiar' pentru ace'a e de doritu, că se se intrunésca câtu mai multi membri la acésta adunare generala — pentru-cá prin svatulu mai multor'a se se póta face una alegere câtu se póte de nimerita.

Regin'a Romaniei — distins'a scriitória *Carmen Sylva* — și-a construitu în apropierea palatului regalul dela Sinai'a unu cabinetu de lucru plinu de farmece. Cabinetulu are aspectulu unei case țieranesci române. Copacii din giuru suntu plini de cusce cu paseri cari de cari mai frumóse și cu dulci cântece. De ei mai atérna și unu patu de firu de auru pentru repausu. În midiuloculu cabinetului se afla o stânca care servece cá mésa-de-scrisu, ér' lângu ea este o pétra mare pe care siede Regin'a cându vré se-si puna pe papiru inspiratiunile s'ale poetice. Din unu colțiu alu cabinetului o fântâna artesiană arunca apa bene-mirositória parfumându și recorindu aerulu și altmintrea fórté dulce și sanetosu a cabinetului. Pe josu, în locu de covóre scumpe, se afla unu covoru bogatu de érba verde.

P. S. S. Episcopulu romanu gr. c. alu Lugosiului a avutu onórea de a ospetá în resiedinț'a s'a tēmpu de dóue dile pre Archiducele Iosifu, inspectorulu generalu alu honvediloru.

Dlu Cornelu Popu Pecurariu, fostu redactoru la „Tribun'a“, este denumitu de revisorulu scolaru alu judetiului Rîmnicu-Vâlcea — în Români'a.

Dlu Gavriilu Triponu, care s'a sustienutu la studii numai din diligent'a propria — dându óre de lectiune la tineri mai în stare și în urma scriendu în cancelarii advocatiale — dupa-ce a depusu unulu dupa altulu cu succesulu celu mai stralucitu rigorósale din sciintiele juridice, în 2 l. tr. a fostu promovatu la gradulu de doctoru în drepturi. Felicitamu din inima pe tēnerulu doctoru în drepturi, — avisându pre toti tēnerii români la esemplulu de diligintia a dēnsului.

O romana — medicu în Parisu. Domnisiór'a Conta din Bucuresci, dupa-ce a obtienutu la Montpellier gradulu de doctoru în medicina, s'a stabilitu în Parisu — în calitate de medicu. Ds'a afara de ace'a face parte și din comitetulu de redacțiune a „Revistei sciintifice a Femeiloru“ împreuna cu mai multe alte dame — tóte avēndu gradulu de doctoru în diferite scientie.

Gimnasiulu romanu gr. or. din Bradu costatoriu pâna aci din patru clase, va se se adauga de-o-camdata cu clasele V. și VI., ér' mai târđoriu o se se completeze la optu clase.

Imbunatatirea starei clerului din Romani'a preocupa pe Ministrulu de culte și instructiune publica a României dlu Titu Maiorescu. Dēnsulu a și promisú cá înca în decursulu acestui anu va presentá Camerei unu proiectu în acestu obiectu.

Manevrele corpului de armata din Ardealu se voru țiené prin lunile Augustu—Septemvre între Sighisiór'a și S.-Sangiorgiu. Probabilu ca la aceste manevre va luá parte și principele ereditariu Rudolfulu.

Portile de feru unde se împiedeca asié de adese-ori comunicatiunea vapóreloru — se voru regulá. Spesele de regulare s'au calculatu în nóue milióne floreni v. a. Lucrarile de regulare au a se terminá pâna la finea anului 1895.

Imperatulu Germaniei Fridericu III. a repausatu în 15 Iunie n. la 11¼ óre a. m. — dupa o domnire de 98 dile. În locu-i a urmatu fiulu seu celu mai mare Wilhelm II. — Noulu imperatu alu Germaniei și rege alu Prusiei s'a nascutu în 17 Ianuarie 1859. În 27 Februarie 1881 s'a cununatu cu August'a Victori'a fiic'a ducelui de Schleswig-Holstein. Are patru fetiori — Elu e unu soldatu ageru, care scie bene mauuá armele și se arunca fâra temere în foculu luptei.

Bancnote de 1 fl. nóue se voru pune în circulațiune înca în decursulu acestei lune. Formatulu nóueloru bancnote e mai micu decâtu a celor de pâna acum, ér' papirulu cu multu mai tare și mai trainicu.

Institutulu bacteriologicu din Bucuresci, la care funcționéza dlu profesorulu Babesiu, câsciga totu mai mare renume. Tratamentulu, ce se aplica persóneloru mușcate de animale turbate, în partea esentiala este acél'a a dlui Pasteur; dlu profesorulu Babesiu a introdusu înse, dupa esperintiele s'ale facute la animale, modificari însemnate. Modificarile ofera garantii mai sigure pentru reusita și s'au constatatú ch ar' de necesare. În susi dlu Pasteur a adresatu în dilele din urma o scrisóre dlui Babesiu, în care a aprobatu pe deplinu modificarile și a recunoscutu superioritatea tratamentului.

În caus'a filocseriei. Prin o ordinațiune a ministrului de agricultura, comerțiu și industrie s'a dispusu cercetarea tuturoru viiloru din țiera, nu cumv'a acelea suntu bântuite de filocsera. După acestu ordinu ministerialu, îndata ce s'ar' constatá séu s'ar' presupune undev'a filocser'a, este de a se incunosciințá ministrulu amintitu, care pre bas'a prescrișeloru din lege va luá pasii de lipsa pentru delaturarea reului.

Escursiune eftina la Elópatak și Tușnad. Din 7 l. c. începēdu se voru stradá bilete de caletoria tour-retour pâna la statiunea Földvár — cu pretiulu de diumetate. — Prin acést'a se eftinesce multu calea la bâtele Elópatak și Tușnad

— a căroru ultima stațiune e Földvár, unde ascépta pre caletori in totu tēmpulu carete gat'a de a-i transportá mai departe la băile numite ori la celea ce cadu între ele: Maluaș etc.

Incetarea sclavismului in Brasilia. In dñlele acestea umauismulu dà din nou semnu de existenta. Sclavismulu dispore, cá si o fantoma nocturna la aparenti'a luminei sórelui din piati'a Africeii, dupa-cum se porecliá Brasili'a din caus'a multimei negrilor, cari se transportáu acolo spre vëndiare. Acest'a la totu casulu este un'a din cele mai crestine si nobile fapte din viéti'a lui Don Pedro. Actulu solemn se va sigilá pe vecinicie prin celebrarea serviciului divin de catra episcopatul catolicu din Brasili'a.

Hymen. Dñu Ioanu Stoica profesoru in Blasiu s'a fidantiatu cu gratiós'a d.-sióra Teresi'a Corvinu in Orastie. — Felicitarile nóstre fiiórei parchi!

Necrologu. Capitlulu catedrale metropolitani din Blasiu au pierdu de-odata pe doi membrii ai sei pre Stefanu Manji si Leontinu Leonteanu, canonici. — Fia-le tierin'a usióra si amentirea benecuvéntata.

Glume. — **Reclam'a in Americ'a** se estinde pána la cemetaria. Éta ce se cetesce pe o pétra mormentala: „Aici va se se odihnésca osamintele lui James Jones, care pana-ce se afla in viéti'a vinde ghetete (calciuni) estine si solide in pravalí'a s'a din strad'a Franklin nr. 150.“

Longevitate. Cea mai buna receta pentru lungirea vietiei: — o portiune de flegma si un'a de prostia.

Defectele vinului. Vinulu ori-cátu de bunu se fia are doue defecte:

— Déca-i adaugi apa se strica, — déca nu-i adaugi apa, te strica.

Pro memoria. — O domnisióra prea guraliva,
De nisce gásce istorisiá;
Si cu o gura fórté activa
Intrég'a lume o asurdiá.
— 'Ti spunu dreptu, disé unulu ce stase
Si la-a ei vorbe atentii dase,
De-aci inainte cându voiú vedeá
Vre-o gásca 'n cale 'mi voiú aduce
Aminte indata de dumneat'a.

Unde e briliantulu?

La banchetulu datu prin nou-alesulu prim.rii alu orasiului, care de care se intreceáu in a landá virtutile nou-alesului. — Intre altele unulu 'lu numi briliantulu celu mai stralucitu alu comitatului, care stralucece prin virtutile s'ale cetatienesci mai multu decâtu ori-care altulu etc

La acestea se scolá primariulu si, dupa o mica introducere plina de espresuniile modestiei innascute, voiendu a redicá mai multu pre unu altulu din societate, disé:

— Briliantulu celu mai stralucitu alu comitatului, domniloru, briliantulu acest'a se afla . . .

— In cass'a-de-pemnorare, de unde mi-au imprumutatu pre elu 150 fl. — i-i rupse vorb'a argatulu de curte, care tocmai intorceá dela cass'a-de-pemnorare (muntele-de-pietate), unde depusese unu giuvaeru alu primariului, redicându pe elu unu imprumutu de 150 fl.

Proprietariu, Redactoru respundietoriu si Editoriu: NICOLAE FEKETE-NEGRUTIU.

Gherí'a. Imprimari'a „Aurora“ p. A. Todoranu 1888.